

Nakon vojne i

"Žed za znanjem pripadnika Hrvatske vojske impresivna je, kao i želja za napredovanjem, a naša međusobna suradnja je izvrsna i nadam se da će tako biti i ubuduće", istaknuo je pukovnik Scofield

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Već sedmu godinu Ministarstvo obrane aktivno sudjeluje u združenom hrvatsko-američkom programu vojno-vojne suradnje (Joint Contact Team Program - JCTP), a u sklopu tog i nekih drugih programa koje je u Hrvatskoj pokrenulo Zapovjedništvo američkih snaga za Europu (USEUCOM). Od 1996. godine u Zagrebu borave američki vojni predstavnici. Nakon preustroja i određenog smanjenja američkih oružanih snaga, od četiri predstavnika u sklopu tog programa danas se u Hrvatskoj nalazi samo jedan, pukovnik Greg Scofield iz Nacionalne garde države Minnesota, s kojim smo razgovarali o ulozi i primjeni JCTP-a i drugih partnerskih programa u Hrvatskoj vojsci.

Prije svega, možete li ukratko objasniti kako ste uopće došli ovamo i do kada ostajete?

Moj prvi kontakt s Hrvatskom bio je 1997., kada su neki hrvatski časnici posjetili postrojbu za vezu u Nacionalnoj gardi Minnesota, gdje sam u to vrijeme radio, a nakon toga sam čuo da se otvara mjesto za časnika iz Nacionalne garde Minnesota u Hrvatskoj, prijavio sam se i bio vrlo sretan kada su me izabrali. Na

ovom poslu ostat ću još otprilike tri mjeseca, do kraja svibnja ove godine, a onda će doći netko drugi. Naime, partnerstvo između Hrvatske i Minnesota jedno je od sedamnaest takvih partnerstava u Europi pa tako imamo partnerstvo države Ohio s Mađarskom, New Yorka sa Slovenijom, Češke Republike s Texasom i druge.

Kakav je ustroj ureda u kojem radite te tko ga sve čini?

U sklopu američkog Ureda za obrambenu suradnju obnašam dužnost časnika za bilateralne poslove te sam zadužen za provedbu Programa država partnera (SPP) i Programa združene vojno-vojne suradnje (JCTP), kao i druga bilateralna pitanja na razini SAD-a i države Minnesota, a prema najnovijem preustroju pod naš ured potpao je i program Partnerstvo za mir. Čelnik ureda je pukovnik Liebl, a osim nas u sklopu ureda su i Andrijana Jelić, zadužena za IMET i proračun te Marin Braovac (FMS), kao i četiri djelatnice Odsjeka za bilateralne odnose, kojem sam na čelu, i bez čije velike i požrtvovne potpore ne bih mogao svoj posao uspješno obavljati: Diana Maršić, voditeljica općih poslova i koordinatorica JCTP seminara te prevoditeljica i Magdalena Rehor Kuk, koja je također zadužena za koordinaciju JCTP seminara i prevodenje, te koordinatorica za Pfp Mirella Radman, kao i još jedna prevoditeljica Sanja Bosak.

Do sada su provedene brojne aktivnosti u sklopu programa koje ste spo-

menuli, napose u suradnji s Nacionalnom gardom Minnesota, a pretpostavljamo da će tako biti i ubuduće. Kako ocjenjujete dosadašnju suradnju?

Od kada smo počeli s programom, dakle od 1996. godine, u sklopu SPP programa provedene su ukupno 134 aktivnosti izravno s državom Minnesota, a osobito smo ponosni na suradnju s Dočasničkim zborom OSRH u sklopu koje su i njihovi posjeti postrojbama američkih oružanih snaga. Također veliki uspjeh polučili smo jednim od posjeta hrvatskih časnika pilota Nacionalnoj gardi Minnesota u sklopu vježbe traganja i spašavanja, o čemu je i Obrana pisala, i što je bio presedan u toj vrsti suradnje, a nakon tog posjeta još nekoliko drugih zemalja zatražilo je sličnu razmjenu iskustava, odnosno odlazak u Minnesota, kako bi se upoznali s metodama traganja i spašavanja, što je plus ne samo za Minnesota, nego i za Hrvatsku. Inače, žed za znanjem pripadnika Hrvatske vojske impresivna je, kao i želja za napredovanjem, a naša međusobna suradnja je izvrsna i nadam se da će tako biti i ubuduće. Naime, nemamo još kompletну sliku o tome što će se sve dogoditi ovim preustrojem hrvatskih oružanih snaga, ali uviđam da su u tijeku velike promjene i da nije lako.

Zna li se do kada bi se ti programi trebali provoditi i postoje li određeni uvjeti koji se prije toga moraju postići te ima li u tom pogledu ikakvih problema i poteškoća?

Nema vremenskog ograničenja, budući

civilna suradnja

da je u planu prerastanje suradnje iz vojnog segmenta u civilnu, odnosno civilno-vojnu suradnju, kako bi se i civilne strukture uključile u te programe. Naime, u mom poslu je naglasak na postupnoj tranziciji iz vojno-vojne suradnje ka vojno-civilnoj do, na posljeku, civilno-civilne suradnje, kao što su primjerice kontakti između škola i fakulteta, odnosno dopisivanje između učenika osnovnih i srednjih škola te razmjena studenata naših i vaših sveučilišta. Što se pak problema tiče, mogu ih okarakterizirati kao univerzalne i uobičajene u svakom poslu, a meni osobno najveći je taj što se nisam potrudio naučiti hrvatski jezik, za što najviše mogu 'kriviti' moje prevoditeljice jer se uvijek mogu na njih osloniti.

Koji su planovi za buduću suradnju?

Kao što sam već rekao u planu je da ova, do sada isključivo vojno-vojna suradnja, preraste u civilno-vojnu, a potom i civilno-civilnu te da se takav oblik suradnje zadrži u budućnosti. Što se bliže budućnosti tiče, u planu je pojedinačna razmjena vojnika i zrakoplovno-tehničkog osoblja te časnička i dočasnička, čime bi se pripadnicima obiju strana omogućio duži boravak u postrojbama države partnera kako bi bolje upoznali funkcioniranje obaju sustava, budući da za takvo što nije dovoljno tek nekoliko dana. To će pripadnicima hrvatskih oružanih snaga omogućiti uvid u načela na kojima se temelji naša Nacionalna garda te način na koji ona funkcioniра.

Možete li ukratko navesti ključne razlike u tom pogledu, kao i korist koju bi hrvatska strana od toga mogla imati?

Za razliku od djelatnog sastava vojske, pripadnici nacionalne garde su građanivojnici koji na svojim civilnim poslovima rade pet dana tjedno ili 28 dana mjesечно, dok dva dana mjesечно, odnosno od dva do tri tjedna ljeti obnašaju svoje vojne dužnosti. Na takav način oni odr-

žavaju svoje civilne karijere, a istodobno su osposobljeni i pripravni za obavljanje vojnih zadaća i dužnosti.

Mislim da će upravo to biti oni elementi od kojih naši hrvatski prijatelji mogu učiti, osobito ako uzmemu u obzir preustroj i potrebu smanjivanja hrvatskih oružanih snaga. Naime, kada se djelatna sastavnica američkih oružanih snaga počela smanjivati, počeo je taj program partnerstva, u njegovu se provedbu aktivno uključila nacionalna garda kako bi se rasteretile djelatne snage američkih oružanih snaga, a to je i te kako dobro budući da pripadnici nacionalne garde imaju iskustva u pomaganju civilnoj sferi društva, što je

također jedan od smjera kojim naša buduća suradnja može ići.

Osim toga, takve i slične razmjene i posjeti omogućili su mnogim pripadnicima s jedne i druge strane uspostavu dugoročnih pa i prijateljskih kontakata, a suradnja bi se mogla proširiti i između gradova, kao što se uspostavlja suradnja između Vukovara i Inver Grove Heights u Minnesoti, što pak omogućuje razmjenu is-

Diana Maršić i Magdalena Rehor Kuk također su zaslужne za uspješan rad pukovnika Scofielda

kustava između predstavnika i dužnosnika lokalnih vlasti. Vjerujemo da će naš program partnerstva rasti te obuhvatiti i druge, nevojne sfere.

Program partnerstva Hrvatskoj vojsci također može pomoći da tijekom preustroja izgradi dobre odnose s predstvincima civilnih vlasti, kako na državnoj, tako i na lokalnoj razini. Primjerice, mi u Minnesota imamo ustanove kojima se vi-kendom koristi vojska za potrebe svoje obuke, a tijekom tjedna su na raspolaganju i civilima koji ih mogu koristiti u razne svrhe, od okupljanja starijih osoba do organiziranja vjenčanja. Takav način uporabe vojnih objekata donosi i odredenu materijalnu korist pa se može reći da je i to dobar primjer upravljanja vojnim nekretninama. Osim toga, nakon terorističkih napada u rujnu 2001. Nacionalna garda aktivno sudjeluje i u kontroli graniča s Kanadom te u prevenciji mogućeg biterorizma, što prije nisu bile njezine zadaće, a to također može biti zanimljiv segment međusobne razmjene iskustava.

Što još, osim navedenog, smatrate važnim u postizanju transparentnosti oružanih snaga kao preduvjeta za ostvarenje konačnog cilja, odnosno pristupa euroatlantskim asocijacijama?

Svaki je pripadnik Nacionalne garde i pripadnik društva, što ponajbolje prikazuje onaj koncept 'građanina-vojnika', i zbog toga je iznimno važan protok informacija kako bi javnost znala da vojska čini mnogo više od vježbi gađanja, da može pomoći u borbi protiv poplava i požara te drugih prirodnih nepogoda. Važno je, dakle, održavati dobre odnose s javnošću te isto tako informirati javnost o događajima u vojsci, budući da se na taj način pridobiva povjerenje javnosti, a ono je i te kako važno.

Združeni hrvatsko-američki program vojno-vojne suradnje

S obzirom na provedene raščlambe USEUCOM-a i ostvarene rezultate mješovitih američko-hrvatskih radnih skupina, službeni pokazatelji nam daju visoku ocjenu u ostvarenju JCTP-a

Prepričala Marija ALVIR

Združeni hrvatsko-američki program vojno-vojne suradnje, odnosno Joint Contact Team Program (JCTP) predstavlja izravni oblik vojne suradnje hrvatskog Ministarstva obrane sa Zapovjedništvom američkih snaga za Europu (USEUCOM), u kojem MORH aktivno sudjeluje od svibnja 1996. godine. Suradnja je počela uspostavom četveročlanog američkog JCTP tima za vezu sastavljenog od časnika i dočasnika, koji je bio uspostavljen pri tadašnjem Vojno-tehničkom savjetu MORH-a, a tijekom preustroja 1998. uklopljen je u organizacijske okvire tadašnjeg Sektora M1.

Od JCTP-a do NATO-a Cilj JCTP-a je približiti načela vojnog i obrambenog sustava SAD-a zemljama sudionicama programa, prvenstveno se pri tome usmjerivši ka zadaćama i ulozi oružanih snaga u okružju zapadnih demokratskih načela - tržišne ekonomije i ljudskih prava, kao i civilno-vojnih odnosa te demokratskog nadzora i transparentnosti poslova obrane.

Temeljni okviri JCTP-a proizlaze iz strateških odrednica USEUCOM-a, koje su pak odraz Nacionalne strategije SAD-a i definirani su u sklopu četiri ključna područja djelovanja, a to su promicanje stabilnosti u regiji i promoviranje demokratizacije te promoviranje i razvoj vojnog profesionalizma, kao i razvoj bliže i čvrše suradnje zemalja korisnika JCTP-a s NATO-om.

Program se provodi stručnim seminarima u zemlji (TCT) i inozemstvu (FAM), na kojima se zajedničkom interakcijom hrvatskih i američkih timova obrađuje strukovna problematika oblikovana prema zahtjevima MORH-a i OSRH-a, a sukladna uspostavljenim dugoročnim prioritetima provedbe JCTP-a. Tako program obuhvaća nekoliko segmenata među kojima je upravljanje resursima

obrane i obrambena politika, odnosno obrambeno planiranje, zatim upravljanje osobljem i profesionalni razvoj, planiranje snaga i modernizacija, razvoj i primjena C4I sustava u integraciji i potpori zapovijedanja i vođenja te civilno-vojni odnosi, kao i kvaliteta življenja odnosno program kapelanstva.

Tematske cjeline tog programa pokrivaju široke spoznaje o ustroju i organizaciji američkih oružanih snaga te radu zapovjedništava svih razina, kao i o obuci i uvježbavanju postrojba uz primjenu taktičkih simulacija podržanih elektroničkim računalima, logističkim sus-

tavima, akviziciji, sustavu zapovijedanja i vođenja, civilno-vojnim odnosima te dugoročnom planiranju razvoja i financiranju oružanih snaga, kao i profesionalnom razvoju dočasnika i časnika.

Od kvantitete ka kvaliteti Temeljna značajka razvojnog puta JCTP-a odražava se u radikalnom pomaku od kvantitete ka kvaliteti. Naime, uspostavom operativnih časnika na razini MORH-a i GS OSRH-a, kao i detaljnim planiranjem te pravodobnim osiguranjem potrebne dokumentacije i provedbenih akata, uspostavljen je pojednostavljen i ubrzani proces upravljanja, nadziranja i izvješćivanja o provedenim JCTP stručnim seminarima.

Planiranje svih JCTP aktivnosti godinu dana unaprijed obuhvaća se Godišnjim radnim planom JCTP-a (JCTP Country Work Plan) za svako plansko-proračunsko razdoblje, čime se omogućuje pravodobno određivanje godišnjih JCTP ciljeva i zadaća sukladno težišnim odrednicama dugoročnog razvoja MORH-a, a takvim pristupom osiguravamo i optimalizaciju raspoloživih resursa uz izvođenje planiranih aktivnosti.

U odnosu na ostale zemlje sudionice, odnosno korisnice tog programa, sukladno ostvarenim rezultatima i opsegu aktivnosti svrstani smo na razini USEUCOM-a u visoku drugu skupinu zemalja (u rasponu od jedan do pet). S obzirom na provedene raščlambe USEUCOM-a i ostvarene rezultate mješovitih američko-hrvatskih radnih skupina, službeni pokazatelji nam daju visoku ocjenu u ostvarenju JCTP-a.

Tijekom proteklih šest godina provedeno je više od 400 stručnih JCTP seminara te studijskih putovanja i stručnih konferencijskih sastanaka, kako u zemlji tako i u inozemstvu, na kojim je sudjelovalo više od 5000 djelatnika MORH-a i pripadnika OSRH-a.

Minnesota - zemlja partner

Zasebni čimbenik u provedbi JCTP-a je In State Partnership Program (ISSP), odnosno program jačanja vojno-vojne suradnje s našim izravnim partnerom, Saveznom državom Minnesota.

Iako do 2000. nismo bili uključeni u Program partnerstva za mir, ISSP nam je već i u dosadašnjem tijeku JCTP-a omogućavao određene pogodnosti preko stručnih studijskih putovanja (Familiarization Tour-FAM) pri Nacionalnoj gardi Minnesota u sklopu provedbe godišnje obuke postrojbi na terenu.

U sklopu dosadašnje suradnje s Minnesota u dva je navrata Hrvatsku posjetio i zapovjednik Nacionalne garde Minnesota, general Andreotti, čime je opseg suradnje MORH-a i OSRH-a s Minnesota u sklopu JCTP-a znatno proširen. Osim toga, važno je istaknuti i sudjelovanje šest naših časničkih i dočasničkih timova na vojnim vježbama njihove Nacionalne garde, a u planu su i brojne druge aktivnosti, o čemu više možete saznati iz razgovora s prethodnih dviju stranica.

Osim Republike Hrvatske, u JCTP je uključeno još 17 zemalja srednje, jugoistočne i istočne Europe, od kojih su neke već pristupile članstvu NATO-a, a nadamo se da će i Hrvatska postići svoj cilj na tom putu, u čemu joj svakako može i takav oblik suradnje s američkim oružanim snagama.